

افعال با ریشه ۳ حرف (ثلاثی مجرد) و بیش از ۳ حرف (ثلاثی مزید)

یکی از مباحثی که در دوره اول متوسطه بررسی کرده اید ، تغییر اوزان کلمات و شکل ظاهری آن با اضافه کردن حروفی به شکل اصلی کلمه (ریشه کلمه) می باشد . حال برخی افعال وجود دارند که ماضی آنها در سوم شخص مفرد (او) از سه حرف بیشتر است . مثلاً فعل **خَرَجَ** که سوم شخصی است با سه حرف اما فعل **اِسْتَخْرَجَ** سوم شخصی است با بیش از سه حرف. این تغییر شکل و اضافه شدن حروف به ریشه فعل یعنی **سوم شخص مفرد مذکر** صرفاً جهت بدست آوردن ترجمه ها و معانی متفاوت است. ضمناً بهتر است بدانیم به افعال با ریشه سه حرف ، ثلاثی مجرد (سه تایی تنها) و به افعال با ریشه بیش از سه حرف ، ثلاثی مزید (سه تا با حروف دیگر) می گوییم.

همچنین باید به این نکته توجه کرد که صرف این افعال با فعل های سه حرفی هیچ تفاوتی ندارد. در قسمت زیر با انواع این افعال و قالب های ثابت آنها آشنا می شویم .

فعل شماره ۱

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل اولین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد		
فَ	عَ	لَ	↓		
اولین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	سومین حرف اصلی			
فُ	عَ	لَ	تَ	سُ	اِ

اِسْتَفْعَلَ

مثال : غَفَرَ (بخشید) ← اِسْتَغْفَرَ (آمرزش طلبید)

خیلی مهمه ... 😊

این فعل برای طلب به کار می رود و معمولاً دارای مفعول به می باشد.

(ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد		اضافه شدن حرف ی (حرف مضارعه)
لَ	عَ	فَ	↓		↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی			
لُ	عِ	فُ	تَ	سَ	یَ

یَسْتَفْعِلُ

مثال: یَغْفِرُ (می بخشد) ← یَسْتَغْفِرُ (آمزش می طلبد)

(ج) مصدر

قبل از هر چیز لازم است تعریفی از مصدر داشته باشیم :

- معنای مصدر در لغت به معنای منشأ، اصل، بنیاد، سرچشمه، منبع، جای بازگشتی فعل، اسم و نهایتاً جای صادر کردن فعل، اسم، صفت و قید می باشد.
- تعریف مصدر در اصطلاح کلمه ای (اسمی) است که معنی اصلی تمام فعل هاو برخی اسم ها را دربردارد بدون آن که بر زمان یا شخص معینی دلالت کند.

مصادر با توجه به دو نوع فعلی که بررسی کردیم یعنی فعل های سه حرفی و فعل های بیش از سه حرف خود دو دسته هستند. مصدر فعل های سه حرفی شکل های متنوعی دارند و اصطلاحاً سماعی هستند مانند : جَلَسَ : جُلوس / بَدَأَ : بداءة / فَتَحَ : فَتْح / اَمَّا آن دسته از فعل هایی که مانند اولین نمونه در بالا دارای قالب و وزن خاصی هستند مصدرشان نیز قالب مشخص دارد .

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد		
لَ	اضافه شدن حروف زائد ↓	عَ	فَ	↓		
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی			
ل	ا	ع	ف	تِ	سَ	اِ

اِسْتَفْعَالُ

مثال : اِسْتِغْفَار (آمزش خواستن)

(د) فعل امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

نحوه ساخت فعل امر مخاطب در افعال با بیش از سه حرف هیچ تفاوتی با سایر افعال ندارد. ضمن آنکه می توان با یاد گیری قالب و شکل این افعال آنها را شبیه سازی نمود.

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد		اضافه شدن الف امر دوم شخص
لَ	عَ	فَ	↓		↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی			
لُ	عِ	فُ	تَ	سَ	اِ

اِسْتَفْعَلُ

مثال : اِغْفِرُ (بخش) ← اِسْتَعْفِرُ (طلب آموزش کن)

😊 خیلی مهمه ... : به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :

	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی
— روی عین الفعل = ماضی	اِسْتَعْفِرُ	اِسْتَعْفَرَ
	اِسْتَعْفِرَا	اِسْتَعْفَرَا
— روی عین الفعل = امر	اِسْتَعْفِرُوا	اِسْتَعْفَرُوا
	اِسْتَعْفِرْنَ	اِسْتَعْفَرْنَ

فعل شماره ۲

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل دومین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	حروف زائد	اولین حرف اصلی	
لَ	عَ	تَ	فَ	
اِفْتَعَلَ				
مثال : شَغَلَ (سرگرم کرد ، مشغول کرد) ← اِشْتَغَلَ (مشغول شد ، کار کرد)				
😊 خیلی مهمه ...				
این نوع فعل گاهی بصورت لازم و گاهی بصورت متعدی ترجمه می شود : اِفْتَحَرَ : اِكْتَسَبَ :				

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل				اضافه شدن حرف ی (حرف مضارعه)
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	حروف زائد	اولین حرف اصلی	
لَ	عَ	تَ	فَ	
يَفْتَعِلُ				
مثال : يَشْغَلُ (سرگرم می کند) ← يَشْتَغِلُ (مشغول می شود)				

ج) مصدر

ریشه فعل					اضافه شدن حروف زائد
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی		اولین حرف اصلی	
ل	↓	ع	↓	ف	
اِفْتِعال					
مثال : اِسْتِغَالَ (مشغول شدن ، کار کردن)					

د) امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل				اضافه شدن الف امر مخاطب
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی		اولین حرف اصلی	
ل	ع	↓	ف	
اِفْتَعِلْ				
مثال : اِسْعَلْ (سرگرم کن ، مشغول کن) ← اِسْتِغَلْ (مشغول شو، کار کن)				
😊 خیلی مهمه ... : به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :				
	سوم شخص ماضی	دوم شخص امر		
اِفْتَعِلْ	اِفْتَعَلْ	اِفْتَعِلْ		
اِفْتَعِلْ	اِفْتَعَلْ	اِفْتَعِلْ		
اِفْتَعِلْ	اِفْتَعَلْ	اِفْتَعِلْ		
اِفْتَعِلْ	اِفْتَعَلْ	اِفْتَعِلْ		

فعل شماره ۳

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل سومین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد	
فَ	عَ	لَ	↓	↓
اولین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	سومین حرف اصلی		
فَ	عَ	لَ	نَ	اِ

انْفَعَلَ

مثال : فَسَخَ (فسخ کرد) ← انْفَسَخَ (فسخ شد)

😊 خیلی مهمه ...

این نوع فعل بصورت لازم ترجمه می شود : انكسرَ : انقلبَ :

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد	اضافه شدن حرف « ی » (حرف مضارعه)
فَ	عَ	لَ	↓	↓
اولین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	سومین حرف اصلی		
فَ	عَ	لَ	نَ	يَ

يَنْفَعِلُ

مثال : يَفْسَخُ (فسخ می کند) ← يَنْفَسِخُ (فسخ می شود)

ج (مصدر

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد	
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓	
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی		
ل	ا	ع	ف	نَ	اِ
إِنْفِعَال					
مثال : انْفِساخ (فسخ شدن)					

د (امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد	اضافه شدن الف امر مخاطب
لَ	عَ	فَ	↓	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	نَ	اِ
لُ	عِ	فَ		
إِنْفَعِلُ				
مثال : انْفَسِحْ (فسخ شو)				
😊 خیلی مهمه ... : به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :				
— روی عین الفعل = ماضی	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی		
	إِنكسِرُ	إِنكسَرَ		
— روی عین الفعل = أمر	إِنكسِرَا	إِنكسِرَا		
	إِنكسِرُوا	إِنكسِرُوا		
	إِنكسِرْنَ	إِنكسِرْنَ		

فعل شماره ۴

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل چهارمین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			اضافه شدن حرف ی (حرف مضارع)
فَ	عَ	لَ	↓
اولین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	سومین حرف اصلی	
فَ	عَ	لَ	آ

أَفْعَلَّ

مثال : نَزَلَ (نازل شد) ← أَنْزَلَ (نازل کرد)

😊 خیلی مهمه ...

این نوع فعل بصورت متعدی ترجمه می شود : أَخْرَجَ :

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل			اضافه شدن حرف ی (حرف مضارع)
فَ	عَ	لَ	↓
اولین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	سومین حرف اصلی	
فَ	عَ	لُ	يُ

يُفْعِلُ

مثال : يَنْزِلُ (نازل می شود) ← يُنْزِلُ (نازل می کند)

😊 خیلی مهمه ...

حتماً شما هم به عدم وجود حروف زائد در فعل مضارع این نوع فعل پی برده اید. تفاوت این فعل با افعال ثلاثی مجرد (با ریشه سه حرف) فقط در نوع حرکت گذاری می باشد.

ج (مصدر

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی
ل	ا	ع	ف
إفعال			
مثال : إنزال (نازل کردن)			

د (امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل			اضافه شدن حرف ی (حرف مضارع)
لَ	عَ	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	
ل	ع	ف	أ
أفعل			
<p>مثال : نَزَلَ (نازل شد) ← أَنْزَلَ (نازل کرد)</p> <p>😊 خیلی مهمه ...</p> <p>۱ - به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :</p> <p>۲ - الف امر (همزه امر) در باب افعال دارای حرکت فتحه _ است.</p>			
	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی	
— روی عین الفعل = ماضی	أَنْزَلَ	أَنْزَلَ	
	أَنْزَلَا	أَنْزَلَا	
— روی عین الفعل = امر	أَنْزِلُوا	أَنْزَلُوا	
	أَنْزِلْنَ	أَنْزِلْنَ	

فعل شماره ۵

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل پنجمین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی
لَ	عَ (تشدید)	عَ	فَ
<p>فَعَلَّ</p> <p>مثال : خَرَجَ (خارج شد) خَرَجَ (خارج کرد)</p> <p>😊 خیلی مهمه ...</p> <p>این نوع فعل بصورت متعدی ترجمه می شود : نَزَّلَ :</p>			

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل				اضافه شدن حرف ی (حرف مضارعه)
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	
لَ	عَ	عَ	فَ	
<p>يُفَعِّلُ</p> <p>يَخْرُجُ (خارج میشود) ← يَخْرُجُ (خارج می کند)</p>				

ج (مصدر

ریشه فعل				اضافه شدن حروف
لَ	اضافه شدن حروف زائد ↓	عَ	فَ	زائد ↓
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	
ل	ی	ع	ف	ت
تَفَعِيل				
مثال : تَخْرِيج (خارج کردن)				

د (امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل			
لَ	اضافه شدن حروف زائد ↓	عَ	فَ
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی
لُ	عِ (تشدید)	ع	فَ
فَعَّلُ			
مثال : خَرَّجُ (خارج کن)			
😊 خیلی مهمه ...			
به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :			
— روی عین الفعل = ماضی	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی	
	نَزَّلُ	نَزَّلَ	
— روی عین الفعل = امر	نَزَّلَا	نَزَّلُوا	
	نَزَّلُوا	نَزَّلُوا	
	نَزَّلْنَ	نَزَّلْنَ	

فعل شماره ۶

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل ششمین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی
لَ	عَ	ا	فَ
فَاعَلَ			
مثال : كَتَبَ (نوشت) كَاتَبَ (مکاتبه کرد)			
😊 خیلی مهمه ...			
این فعل بصورت متعدی ترجمه می شود و میان فاعل و مفعول معمولاً از کلمه « با » استفاده می شود .			
مانند : المومنون جاهدوا الکفار :			

ب (فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف ی (حرف مضارعه)
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی	
لُ	عِ	ا	فَ	
يُفَاعِلُ				
مثال : يَكْتُبُ (می نویسد) يُكَاتِبُ (مکاتبه می کند)				

ج) مصدر

ریشه فعل					اضافه شدن حرف ی (حروف مضارعه)
اضافه شدن حروف زائد	لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
	سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی		اولین حرف اصلی	
↓	لَ	عَ	ا	فَ	مُ
مُفَاعَلَة					
<p>مثال : مُكَاتِبَة (مکاتبه کردن)</p> <p>😊 خیلی مهمه ...</p> <p>نام دیگر مصدر مُفَاعَلَة ، فِعَال می باشد مانند : کِتَاب ، جِهَاد و ...</p>					

د) امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل			
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی
لُ	عِ	ا	فَ
فَاعِل			
<p>مثال : کَاتِبُ (مکاتبه کن)</p> <p>😊 خیلی مهمه ... به شباهت و تفاوت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :</p>			
— روی عین الفعل = ماضی	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی	
	کَاتِبُ	کَاتَبَ	
— روی عین الفعل = امر	کَاتِبَا	کَاتَبَا	
	کَاتِبُوا	کَاتَبُوا	
	کَاتِبِينَ	کَاتَبِينَ	

فعل شماره ۷

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل هفتمین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر/صیغه مفرد مذکر غایب) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد	
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی	
لَ	عَ	ا	فَ	تَ

تَفَاعَلَ

مثال : عَرَفَ (شناخت) ← تَعَارَفَ (شناخت یافت)

😊 خیلی مهمه ...

این فعل معمولاً بصورت لازم ترجمه می شود و در ترجمه معمولاً از عبارت « با یکدیگر ، با همدیگر ، باهم و ... » استفاده می شود .

مانند : تَهَاَمَسَ :

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل			اضافه شدن حروف زائد	اضافه شدن حرف ی (حرف مضارعه)
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی	↓
لَ	عَ	ا	فَ	تَ
لُ	عَ	ا	فَ	یَ

يَتَفَاعَلُ

يَعْرِفُ (می شناسد) ← يَتَعَارَفُ (شناخت می یابد)

ج (مصدر

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی	
لُ	عُ	ا	ف	تَ
تَفَاعُلُ				
مثال : تَعَارَفُ (شناخت یافتن)				

د (امر مخاطب (دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد
لَ	عَ	اضافه شدن حروف زائد	فَ	↓
سومین حرف اصلی	دومین حرف اصلی	↓	اولین حرف اصلی	
لُ	عَ	ا	ف	تَ
تَفَاعُلُ				
مثال : تَعَارَفُ (بشناس ، شناخت پیدا کن)				
خیلی مهمه ... به شباهت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :				
	دوم شخص امر	سوم شخص ماضی		
	تَهَامَسُ	تَهَامَسَ		
	تَهَامَسَا	تَهَامَسَا		
	تَهَامَسُوا	تَهَامَسُوا		
	تَهَامَسْنَ	تَهَامَسْنَ		

فعل شماره ۸

با دقت در قالبهای زیر با نحوه ساخت و شکل هشتمین نوع از فعل هایی با بیش از سه حرف (در سوم شخص مفرد مذکر) آشنا می شویم.

الف (فعل ماضی (سوم شخص مفرد مذکر ماضی)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد	
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓	
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی		
لَ	عَ (تشدید) تکرار حرف ع	عَ	فَ	تَ	
تَفَعَّلَ					
مثال : قَدِمَ (آمد) ← تَقَدَّمَ (پیشرفت کرد ، جلو افتاد)					

ب) فعل مضارع (سوم شخص مفرد مذکر مضارع)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد	اضافه شدن حرف ی (حرف مضارعه)
لَ	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓	↓
سومین حرف اصلی	↓	دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی		
لُ	عَ (تشدید) تکرار حرف ع	عَ	فَ	تَ	یَ
يَتَفَعَّلُ					
مثال : يَقْدَمُ (می آید) ← يَتَقَدَّمُ (پیشرفت می کند ، جلو می افتد)					

ج (مصدر

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد
ل	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	
ل	عَ (تشدید) تکرار حرف ع	عَ	فَ	تَ
تَفَعَّلُ				
مثال : تَقَدَّمَ (پیشرفت کردن ، جلو افتادن)				

د (امر مخاطب(دوم شخص مفرد مذکر)

ریشه فعل				اضافه شدن حروف زائد
ل	اضافه شدن حروف زائد	عَ	فَ	↓
سومین حرف اصلی		دومین حرف اصلی	اولین حرف اصلی	
ل	عَ (تشدید) تکرار حرف ع	عَ	فَ	تَ
تَفَعَّلُ				
مثال : تَقَدَّمَ (پیشرفت کن)				
<p>😊 خیلی مهمه ... به شباهت برخی اشخاص فعل ماضی و فعل امر دقت کنید :</p>				
	سوم شخص ماضی	دوم شخص امر		
	تَقَدَّمَ	تَقَدَّمْ		
	تَقَدَّمَا	تَقَدَّمَا		
	تَقَدَّمُوا	تَقَدَّمُوا		
	تَقَدَّمْنَ	تَقَدَّمْنَ		

خیلی مهمه ...

- (۱) فعل امر در بابهای « تَفْعِيل / مُفَاعَلَة / تَفَعَّل / تَفَاعَل » همزه فعل امر ندارد و با حرف « ا » آغاز می شود .
 (۲) فعل مضارع در بابهای « اِفعال / تَفْعِيل / مُفَاعَلَة » با حرکت ضمه (ُ) آغاز می شود .
 (۳)

✓ « اِنْتَبَهَ » من اَيَّ « مصدر » : (خودمون)

(۱) اِفعال (۲) اِنفعال (۳) اِنفعال (۴) اِفعال

✓ عَيْنِ الْخَطَا فِي بَابِ (مصدر) افعال التالیه : (خودمون)

- (۱) وَ ذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ : (تفعیل)
 (۲) فَاقْرَأُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ : (تفعّل)
 (۳) تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعْلَمُونَهُ الْعِلْمَ : (تفعیل)
 (۴) تُزَيِّنُ الْأَشْجَارُ الْأَرْضَ بِاللِبَاسِ الْأَخْضَرِ : (تفعّل)

✓ عَيْنِ الْخَطَا مَا اشير اليه بخط : « تَعَلَّمُوا الْعَرَبِيَّةَ جَيِّدًا » : (خودمون)

(۱) فعل أمرٍ للمخاطبينَ (دوم شخص جمع مذکر)

(۲) فعلٌ ماضٍ للغائبينَ (سوم شخص جمع مذکر)

(۳) من باب تفعیل

(۴) مزيدٌ ثلاثيٌ (فعلٌ له حروف زائدة)

✓ عَيْنِ نَوْعِ الْفِعْلِ « سَاعِدُوا » فِي الْعِبَارَةِ « سَاعِدُوا الْفَقِيرَ » : (خودمون)

- (۱) ماضی - للغائبينَ (سوم شخص جمع مذکر) (۲) ماضی - للمخاطبينَ (دوم شخص جمع مذکر)
 (۳) أمر - للغائبينَ (سوم شخص جمع مذکر) (۴) أمر - للمخاطبينَ (دوم شخص جمع مذکر)

✓ عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي هِيَ فِيهَا فِعْلٌ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ « اِفْتَعَال » : (آزمايشی سنجش)

- (۱) المجاهدون اِنْتَقَمُوا مِنَ الْكُفَّارِ وَ الْمُنَافِقِينَ (۲) اِنْتَخَبْتُ احذية انيقة لوالدتي
 (۳) قد اِسْتَعْمَلَ الْبَشَرُ مِنَ الْعِلْمِ النَّافِعَةِ فِي حَيَاتِهِ (۴) اَسْتَمَعَ كَلَامَ اسَاتِيذِي دَائِمًا

✓ عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ « اِنْفِعَال » : (آزمايشی سنجش)

- (۱) سَتَنْعَقِدُ حَفْلَةً فِي مَدْرَسَتِنَا الْاِسْبُوعَ الْقَادِمِ (۲) اجْتَنَبُوا عَنِ التَّكَاثُلِ وَ الْغَفْلَةِ
 (۳) هُمْ لَا يَنْفِقُونَ اِمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ (۴) اِنْتَصَرْنَا عَلَي الْقَوْمِ الْكَاْفِرِينَ فِي مَسْرِ الْحَقِّ

✓ فِي اَيُّ اجَابَةِ لَا يُوْجِدُ فِعْلٌ مَزِيدٌ :

- (۱) رَبِّ وَفَّقْنِي لَطَاعَتِكَ (۲) الْفُرْصَةَ تَمَرُّ كَمَرِّ السَّحَابِ
 (۳) أَحْسِنِ اِلَى وَالِدَيْكَ (۴) تَزَيَّنَ الْاِنْسَانُ بِزِينَةِ الْحَلْمِ

✓ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْأَمْرِ : (منتا)

- (۱) تَتَعَلَّمُونَ ← عَلَّمُوا (۲) تُجَلِّسَانِ ← اِجْلَسَا
 (۳) تُعَلِّمَانِ ← اَعَلَّمَا (۴) تُجَلِّسَنَّ ← اَجْلِسَنَّ

- ✓ عَيْنَ العبارة التي نَيْسَتْ فيها الأفعال المزيدة: (متنا)
- ۱) الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ...
 - ۲) كَيْفَ أَشْكُرُ هَذِهِ النِّعْمَةَ؟ أَمْ يُمَكِّنُ.
 - ۳) إِنَّهُمْ لَا يَتَّقِدُونَ أَنْ يَنْجَحُوا فِي السَّبَاقِ.
 - ۴) الَّذِينَ يَجْتَهِدُونَ فِي دَرُوسِهِمْ يَنْجَحُونَ فِي حَيَاتِهِمْ.

- ✓ عَيْنَ العبارة التي ماجاءَ فيها فعلٌ مزيدٌ: (متنا)
- ۱) تَحَنُّنٌ تُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَ تُقَدِّسُ لَكَ.
 - ۲) وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَّلْ!
 - ۳) فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ.
 - ۴) اللَّهُمَّ نَوِّرْ قُلُوبَنَا بِالْقُرْآنِ.

- ✓ عَيْنَ الخَطَأِ فِي بَابِ الأفعال: (متنا)
- ۱) يَتَعَاوَنُ ← تفاعل
 - ۲) يَسْتَمِعُونَ ← استفعال
 - ۳) تَجَاهِدُونَ ← مُفَاعَلَةٌ
 - ۴) أَخْرَجْتُمْ ← إفعال

خیلی مهمہ ...

✓ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجُمَةِ العبارة التَّالِيَةِ: «يقوم كل سنة و في موسم مطر السمك رجلٌ عَنَى من اهالي الهندوراس بتوزيع الأسماك بين فقراء و محتاجين!»
(كانون فرهنگی آموزش - قلم چی)

- ۱) هر سال و در فصل باران ماهی، مردی ثروتمند از اهالی هندوراس اقدام به تقسیم ماهی‌ها بین فقیران و نیازمندان می‌نماید!
- ۲) در هر سال در زمان باران ماهی، مردی ثروتمند از اهالی هندوراس ماهی‌ها را بین نیازمندان و بینوایان پخش می‌کند!
- ۳) هر ساله در فصل جشن باران ماهی، ثروتمندی از اهالی هندوراس بلند می‌شود و ماهی‌ها را بین فقیران و بیچارگان تقسیم می‌نماید!
- ۴) همه ساله در فصل بارندگی که ماهی‌ها از آسمان فرو میریزند آن مرد که از اهالی هندوراس است آن‌ها را بین بینوایان و نیازمندان توزیع می‌کند!

✓ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ: (كانون فرهنگی آموزش - قلم چی)

«أشكُرُ اللهَ عَلَى هذه الأيَّامِ الماطرة، قد طَابَ الهَوَاءُ وَ أَنَا الآنَ أَشاهد ظاهرة قوس قزح مع ألوانها الجميلة!»

- ۱) خدا را شاکرم برای این روزها که باران می‌بارد، هوا پاک شده و من می‌توانم رنگین‌کمان و رنگ‌های زیبای آن را ببینم!
- ۲) خدا را به خاطر روزهای پر باران کنونی شکر خواهم کرد که هوا را پاک کرده و من اکنون شاهد رنگ‌های زیبای رنگین‌کمان هستم!
- ۳) خدا را برای این روزهای پر بارانی که هوا پاک شده و اکنون می‌توانم پدیده رنگین‌کمان و رنگ‌های آن را ببینم، شکرگزارم!
- ۴) خدا را به خاطر این روزهای بارانی شکر می‌کنم، هوا پاک شده است و من الآن پدیده رنگین‌کمان را با رنگ‌های زیبایش مشاهده می‌کنم!

✓ عَيْنَ الخَطَأِ فِي التَّرْجُمَةِ: (متنا)

- ۱) کُلُّ حزبٍ بما لديهم فرحون: هر گروهی با افراد خودش خوشحال هستند.
- ۲) قد تَجَلَّى اتحاد الأمة الإسلامية في الحج: اتحاد امت اسلامی در حج تجلّی یافته است.
- ۳) تعاشروا كالأخوان و تعاملوا كالأجانب: همچون برادران با هم معاشرت کنید و همچون بیگانگان با یکدیگر معامله کنید.
- ۴) تعایشوامع بعضكم تعایشاً سلمياً: با یکدیگر همزیستی مسالمت‌آمیز داشته باشید.

خیلی مهمه ...

.....
.....

..... مرحباً بکم . شَرَّفْتُمُونَا :

فَعَلْتُمْ + واو + نا